

1890 - 95

ELŐFIZETÉS: Egész évre . . . 6 ft. Fél évre . . . . 3 ft. Negyed évre . . 1 ft. 50 kr. A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőknek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ: egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb. Nyilttér sora 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás-üzletében és a szerkesztőnél fogadtatnak el. Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A népiskolák belső életéről.

felejthetetlen Trefort 1887. évi jelentésében kiemelte, hogy „az iskolák és a tanítók száma szaporodott, de az iskolák belső élete igen sok helyen még távol áll azon eszménytől, melyet a jelenkor neveléstudománya elérendő célul tűzött az iskola elé”. Mily rövid és egyszerű ezen megjegyzés, — a nagyközönség szinte üres, semmitmondó szólamnak vehetné — de hozzáértők e megjegyzésben a lehető legélesebb megfigyelést, a lehető legnagyobb tájékozottságot az iskolai ügyek terén, összes iskolaviszonyaink találó jellemzését látják. Ha egy lantosunk, bár gúnyosan is, azon kesergett, hogy nagy volna az ő mondása, ha nem ő, hanem Falstaff mondaná, úgy Trefort szavainak nem szükséges, hogy neve nagyságot kölcsönözzen, nagyokká teszi azokat a maguk egyszerűségében is, a tényleg létező, jól ismert viszonyok, a bőven merített tapasztalatok alapján bátran kimondott igazság.

„Az iskolák és a tanítók száma szaporodott.” Hogy Thun Leo gróf szervezési tervzetének életbeléptetése után, az iskolakötelezettség kimondásával, 9150-ről 12,076-ra, és hogy később, az 1868-iki iskolatörvény szentesítése után, a nyolcvan tanuló szám meghatározásával 13,420-ról 14,700-ra nőtt az iskolák száma, az Magyarország akkori kulturviszonyainak szükségszerű kifolyása, a közoktatásügy rohamos fejlődésének természetes eredménye volt. A 19-ik század óriási előhaladásának fényében Magyarország sajnosan látta óriási visszamaradását és minden erejének megfeszítésével sietett pótolni, helyreigazítani, kivívni, jó irányba terelni mindazt, amit hosszú évek óta, az idők komoly intéseinek dacára elmulasztott, de a mi további fennállásának, szerencsés továbbfejlődésének és fölvirágzásának elengedhetetlen követelménye volt. Így báró Eötvös lángelméje mellett maga a kor, a kor eszméi, a kor kívánalmái, a kor kényszerítő hatalma oly rohamos fejlődésnek vitte Magyarországot közoktatásügyét, mint azelőtt soha és más országokban sehol. És e rohamos fejlődés messze benyulik Trefort kormányzásának éveibe is. Ő kerekszámában 14,700 népiskolát talált elő, pedig — a nyolcvan tanuló szám tekintetbevételével — 29,718-ra lett volna szükség; így tehát Trefortnak is még leginkább építenie kellett népiskolákat, dacára annak, hogy a népiskolák szervezésének óriási munkáját is kezébe vette. Azért emeli ki mindig évi jelentéseiben, hogy a népiskolák és a tanítók száma szaporodott, de hozzá teszi egyszerűen, hogy „a népiskolák belső élete igen sok helyen még távol áll azon eszménytől, melyet a jelenkor neveléstudománya elérendő célul tűzött az iskola elé”. Az iskolák belső élete eszményének mindinkábbani megvalósítása tehát a jelenkor feladata. Mert igaz ugyan, hogy a magas közoktatásügyi miniszteriumnak ez évi jelentése szerint még mindig csak 16,538 iskolánk van és hogy még mindig 448,181 gyermek nem jár az iskolába, ami 2,377,558 iskolakötelessel szemben nagyon kedvezőtlen arány; és igaz ugyan, hogy szomorú közigazgatási viszonyaink, véderőnk milliárdokat elnyelő molochja, drága közigazgatásunk és igazságszolgáltatásunk, sok tekintetben még a felekezetek szűkkeblűsége és a nemzetiségek marakodása is, ha nem akasztják is meg, de mindenesetre lassítják közoktatásügyünk mindinkábbani fejlődését: de ezen fejlődés már eddig is elért magaslatáról itélve, természetes, hogy ezentúl a közoktatás terén nem a népiskolák számának növekedése, hanem a népiskolák belső életének mindinkábbani megizmosodása képezheti főterekvésünket.

A népiskolák belső élete a népiskolai oktatás-nevelés folytonos fejlődésének mozzanataiban nyilvánul. De kérdés, vajjon egészséges-e a népiskolák belső élete, vajjon az oktatás-nevelés fejlődésének mozzanatai olyanok-e, hogy azokból az oktatás-nevelés céljainak elérésére jogosan következtetni lehet, még akkor is, ha e célok elérését csupán csak a közoktatásügyi kormány és köz-

geinek működésétől várjuk? A tapasztalat megadja erre a feleletet, és ha abból arra a sajnos meggyőződésre vezetettünk, hogy bizony a népiskolák belső élete nem egészséges, hogy az oktatás-nevelés céljai nem éretnek el, hogy nevezetesen sok népiskola a hat évi tananyagból az olvasás, írás és egy kis számvetésen kívül vajmi kevés maradandót ad növendékeinek későbbi életükre egyrészt és másrészt a hazafiai szellemben való nevelés, a szív és jellemképzés tekintetében vajmi kevésé oldja meg feladatát: akkor, akár szülők vagyunk, akár a társadalom tagjai, szent kötelességünknek kell ismernünk, hogy, a kormány és közegeink minden buzgó működése mellett, mi magunk is kutassuk, vajjon mily okok idézik elő ezen sajnos jelenségeket a népiskolai oktatás-nevelés terén és mily módon lehetne azokat megszüntetni, nehogy a népiskolának áldásthozó törekvései egészen meg-hiusíttassanak?

Mert ha igaz, hogy a népiskolák nem internátusok, melyekben a növendékek teljes kiképzése az intézetre bízatik, hanem hogy a népiskolák nyílt, triviális iskolák, csaknem „scholae in trivium”, mint az ókori rómaiaknál, melyek működésére bizony a szülői ház mellett a trivium, a nyílt utca, nagy befolyást gyakorol és melyek eredményeit a szülői ház mellett a nyílt utca igen sok tekintetben vagy kétséssé teszi, vagy egészen megsemmisíti: akkor igaz az is, hogy a hivatott közegek, első sorban a tanítók, a mint csak a szülői háznak kedvező befolyása mellett érhetik el az oktatás-nevelés céljait, úgy nem tehetők egyedül felelőssé a népiskolák belső életének mindazon mizeriáiért, melyek miatt nagy a panasz mindenütt s melyek valóban súlyos átokként nehezednek közoktatásunk szerencsés továbbfejlődésére, hanem felelőssé teendők azokért igen sok tekintetben a szülők is!

Lehet ugyan jogosult sokaknak azon panasza, hogy a néptanítók mai kiképzetésénél azoknak leendő működésük körére, társadalmi állásukra és hivataluk egyéb viszonyaira nincsenek tekintettel az illető intézetek oktatói, hogy sok tanító Basedov követője a jellemképzés tekintetében, hogy sok tanító fejében Diszterweg elkorcsosodott szelleme kísért, hogy sok tanító csak a dierum ódiumát érzi vállain, hogy paedagogiai tapintatuk nincs és hogy csak buzgalmuk, lelkiismeretességük és kötelességérzetük teljes hiányából magyarázható meg nevelésüknek szellemi és erkölcsi elhanyagolása; de mégis, a magát egyedül nagynek képzelte francia modorában szólva, ezen, a haza és a jövő nemzedék ellen elkövetett kolosszális, valóságos katasztrófális bűnért igen sok esetben nem szabad egyedül az illető tanítókat vádolni. Igaz, nagyon szomorú egyrészt, ha egyes tanítók a hatévi tananyagból, az írás, olvasás és egy kis számvetésen kívül nagyon kevés maradandót adnak növendékeiknek későbbi életükre, és nagyon szomorú másrészt, hogy nevelésük a hazafiai szellemben való nevelés, a szív és jellemképzés tekintetében nem nyerek meg azon alapot, melyet már zsenge korukban, első sorban a népiskolának okos vezetése és szeretetteljes gondozása alatt nyerniük kellene, hogy hajlamaik és vágyaik, indulataik és szenvedélyeik későbbi életükben őket az erkölcsi elvadásra ne vezessék; de mindez igen gyakran csak az iskola és a szülői ház közötti ellentét, beteges viszonyoknak következménye, a mennyiben az utóbbi vétkek meg gondolatlanlanságból igen gyakran lerontja azt, különösen a nevelés terén, amit az iskola épített.

Nincs szokásban nálunk, és bizonyos tekintetben veszélyes, elégedetlenné lenni! De a népiskolák belső életének megítélésénél lehetetlen rá nem mutatni arra, hogy sok népiskolában a nevelés az oktatással szemben a lehető legkedvezőtlenebb arányban áll, hogy sok népiskolában a hazafiai szellemben való nevelés, a szív és jellemképzés, az értelem fejlesztésének kísérletei mellett egészen háttérbe szorul. Pedig egyrészt mily cél az és mily elért eredmény az iskolára nézve, és másrészt mily hatás, mily áldás az a nevelés későbbi életére nézve, ha zsenge korában, hat éven át,

az éjszaki jeges tenger összes szigeteinek nevével tanulta, ha Salamon király háborúiról hallott, ha a böregér csontvázát látta, ha az esés törvényeivel megismerkedett, vagy ha hosszú fejtörés után nagynehezen meg tudta tanulni, hogy a bíró ugyan nagy ur a községben, hanem a szolgabíró mégis nagyobb ur annál? Ami tapasztalati körén kívül esik, azt a nevelés úgy is elfelejti az iskolából való kilépése után, ha pedig értelmilem nem fejlesztett, szíve és jelleme nem nyert kiképzést, akkor egész tanítatása hiába való volt. Azért sok népiskola belső életének nagyon beteg oldala az, hogy az oktatásra, a tananyag kimerítésére, a könyvnyelküludásra, a szokásos díszvizsgák sikerére csaknem kizárólagosan fektették súlyt, míg a hazafiai szellemben való nevelés, a szív és jellemképzés csaknem egészen elhanyagoltatik.

De ha az iskola meg is teszi kötelességét, az iskola belső élete még sem fog megizmosodhatni és egészséges irányban nem fejlődhetni, ha a szülői ház példányképei az iskola példányképeivel egyenes ellentétben állanak. Elismerjük és szívesen ismerjük el, hogy van sok tanító, akik megragadnak minden alkalmat, különösen a történelmi órákban, hogy nevelésükre, a szív és jellemképzés tekintetéből mély és maradandó hatást gyakoroljanak és e hatást még saját példányzerű életükkel is fokozzák: de mindez kárba vész, mindez hiábavaló, ha a szülői ház károsan foly be a nevelésük nevelésére, ha rossz példát állít a nevelésük szeméi elé és arra a meggyőződésre vezet lassan-lassan, hogy mindazon erények, melyekre az iskolában szoktatottak, nem kell, hogy az iskolából való kilépésük után, későbbi életükben is, ő reájuk nézve irányadók legyenek.

Bizonyára nem vagyok a „réginek” imádója, sőt bámulattal nézem a századok haladását minden téren s így a közoktatás terén is, de a hány-szor szó van a népiskola és a szülői ház egymás közötti viszonyairól, mindig a régi Róma jut eszembe, hol a nyílt utcákon tartott népiskolától csak az írás és olvasás követeltetett — a szív és jellemképzés ellenben a szülői házra bízott, és csodálatos, mindenesetre hangsúlyozandó, nagyon hangsúlyozandó a mai időben, hogy azt a szülői házra lehetett bízni!

De a népiskolák belső életének mindinkábbani megizmosodása és szerencsés irányban való fejlődése oly feltételekhez is van kötve, mely feltételek első pillanatra a szülői házra való minden vonatkozásokon kívül látszanak lenni, nevezetesen a tanító képzettsége, kötelességérzete, tanítási módja, fegyvelemgyakorlása, a hivatott közegek felügyelete, iskolalátogatás, szorgalmi idő, vizsgák stb. De ezen feltételek mindegyikének ismét külön feltételei vannak. Azért csak általánosságban és csak azon feltételekre akarunk rámutatni, a melyek teljesítésétől a népiskolák belső életének megizmosodása és szerencsés irányban való fejlődése leginkább függővé van téve. És ezt röviden tehetjük, egy-néhány szóval. Mert bizonyára mindenki előtt világos, hogy kellő képzettséggel bíró tanító, ha hivatásérzetében lelkiismeretesen teljesíti kötelességét az iskolában, ha paedagogiai tapintattal bír, helyes tanításmódja van, a fegyvelemgyakorlásban igazságos, szigorú, szeretetteljes és rendes iskolalátogatás és kellő felügyelet mellett az amugy is rövid szorgalmi időnek tekintetbevételével nem a könyvnyelküludásra, a szokásos díszvizsgák sikerére fekteti a főszúlyt, hanem a nevelésük értelmének fejlesztésére, hazafiai szellemben való nevelésükre, szívük és jellemük képzésére, ami végre is a népiskolai oktatás-nevelésnek egyedüli célja: akkor azon eszmény, mely az iskolák belső életét illetőleg Trefort szeméi előtt lebegett, mindenesetre valósulni fog.

Persze megkivántatik — a mint csak egészséges testben lakhatik egészséges lélek — hogy az iskolák külső élete is minden követelményeknek megfeleljen. Mert roskatag iskolaépületben, a kellő taneszközök hiányában, rendetlen iskolalátogatás és kellő felügyelet nélkül és oly nevelésűekkel, kik a szülői házban ferdén neveltetnek és a szülői házból az iskolába nem hozzák magukkal a kellő tiszteletet tanítójuk iránt — a leg-

folytán megürül-tik. pénz. magyar ó. Férfi y, és ha i beteg-ülön díj zi mun- lványok Csata- ás, vizsza-ezennel ovi és főcsa-tésének áza ta-15-én ekötött naptól k. 1043 ezlése 28-án. oly, könyvi brvény-n A. I. örgyne nézve a u a m. örgyne ehajtást iranti t kiki-án d. kitett lefize-alul is osztá- biró. rös egy-atók ál Karácsonyfa-díszek

jobb tanító sem fogja az iskola belső életének megizmosodását és egészséges irányban való fejlődését mindinkább előmozdítani.

A szülői háznak azért nagy befolyása van az iskolák belső életére és ezen befolyása áldást hozó lesz mindenekelőtt magukra a nevelőkre, de közvetve magára a szülői házra nézve is, ha az iskolával ugyanazon irányban, ugyanazon cél felé egyetértve működik. Végül pedig a társadalom is segíthet erősíteni az iskolák belső életét, leginkább az által, ha egyrészt meleg érdeklődést tanúsít az iskola iránt, másrészt pedig, ha a társadalmi életben azt a helyet biztosítja a tanítónak és azt a tiszteletet adja meg neki, a mely a jó tanítót megilleti s mely a kötelességteljesítés tudatán kívül, sanyaru anyagi helyzetében, apró küzdelmekkel telt egész életében, egyedüli vigasza és támasza.

Koch József.

Hirek.

Kinevezések. Öfelsége a király dr. Igalits Vazul zombori kir. törvényszéki jegyzőt a kulai, Schwerer Fábán szabadkai kir. törvényszéki jegyzőt a bácsalmási kir. járásbíróhoz albrakká, dr. Kéri Miklós zalaegerszegi törvényszéki jegyzőt a szabadkai ügyészséghez ügyészsévé nevezte ki.

Dr. Haynald bíboros érsekünknek nagyjavára szolgál a meráni enyhe égj és a szép napos őszi idő. Az érsek titkára, dr. Valihora Ágost kíséretében naponként tesz sétakocsizásokat, többnyire az erdőbe. A nép már ismeri az egyházfedelem fogatát a bakon ülő, díszes egyenruházatú huszárról. A szegény nép is ismeri a bibornokot s koldulva fut kocsija után. Hogy mily melegen érez a bibornok a szegények iránt, igazolja a kocsinak adott azon utasítás is, mely szerint, valahányszor koldulók jelentkeznek, a kocsit meg kell állítani, hogy az illetőknek ajándékot lehessen nyújtani. A bibornok különben is a legnagyobb szeretetreméltósággal és udvariassággal érintkezik a legegyszerűbb emberekkel is, akik utjába akadnak. Misézni lakásán szokott. A „Habsburgerhof“ első emeletén, délnyugat felé szép négy szobája van.

A szerb egyházi kongresszus a képviselőházban. Iszakovich Milán a szerb egyházi kongresszus összehívására ügyben tett interpellációjára a miniszterelnök a keddi ülésen válaszolt. A kormány óhajja — ugymond — hogy a szerb egyházi kérdések a legkorrektebben, törvényesen és szabályszerű módon a kongresszus összejövetelén folytán elintéztessenek. Erre nézve a kormány várta is a kongresszusi tanács elnökségének felszólalását, mely azonban csak a legutóbbi időben történt meg, sőt tudomása szerint a fölterjesztés a kormányhoz még be sem érkezett. De a kormány a kongresszus általán nem célja a kongresszus összehívását a szükséges időn túl halasztani. (Helyeslés a jobboldalon.) Ha beérkezik a fölterjesztés, akkor fog határozni az összehívási idő iránt, sőt ha be nem érkeznek is, — a mi ugyan ez alkalommal nem fog megtörténni, — élni fog a kormány azon joggal, a mely megvan, hogy ily határozat létrehozása felhívás útján is eszközöltessék. (Helyeslés a jobboldalon.) Iszakovich Milán tudomásul veszi a miniszterelnök választát, de nem hallgathatja el annak kijelentését, hogy a metropolita-tanács helytelenül cselekedett és mulasztást követett el, midőn oly későn tette meg a felterjesztést a kongresszus összehívása iránt.

Pályázat. Az 6-kanisai plébánosi állásra hirdettet pályázat e hó 20-án fog lejárni.

Pályázat van hirdete a kunbajai plébánosi állásra. Határidő december 20. Kegyurak: Rudics báró örököséi.

Pályázat tanítói állásra. Bácsujfalun másodtanítói állásra f. hó 20-iki határidővel pályázat van hirdetve. Évi fizetése 440 ft. A kérvények főt. Osztmayer József c. kanonokhoz Hódásra intézendők.

Jegyzőválasztás. Bikity község jegyzőjévé Tománovits György, ottani helyettes jegyző választott meg egyhangulag.

Választások. Újvidék város közgyűlése 12 folyamadó köztli Mányoki Imrét választotta meg I. osztályú irnokká 32 szavazattal Ifkovits Márk 30 szavazata ellenében. Kertesszé pedig 27 folyamadó köztli Schauschek Károly és Csipő Mihály választottak meg.

A torzsa-ó-kéri vízvezető társulat választmányja f. hó 9-én Kucera községében gyűlést tartott. Elnök mindenekelőtt az ároktisztítási munkálatokról referált, azután egyes érdekeltek kérvényeit és a jövő évi költségvetést terjesztette a választmányi gyűlés elé. Az árok tisztítására fordított folyó évben 1744 ft, mely összeg az illető vállalkozónak ki is fizetett; letett óvadéka azonban visszatartott, mert a beállott kedvezőtlen időjárás miatt a befejezett tisztítási munkálatok bizottságilag meg nem vizsgálhatók. Egyes érdekeltek kérvényei, melyek szerint az árterben fekvő földjeiken keresztül vonuló árok által elveszített földterületekért kártérítést igényelnek, az idevonatkozó viz jogi törvények értelmében elvetettek, csak Kohler és Klein kis-kéri lakosoknak egyenként 63 frtnyi kártérítési összeg szavaztatott meg, mert ezeknek földjei az árterbe folyóve nincsenek. Járulék fejében tartoznak, leginkább kucurai érdekeltek 1494 ft 05 krral. Pénztári maradvány 1602 ft 14 kr. A jövő évi költségvetés: Szolgalmi jog 20 ft. Rétmester fizetése 310 ft. Partör 200 ft. Árok fenntartása 1000 ft. Hidak 300 ft. Napidíjak 100 ft. Iroda 100 ft. Tartalék 100 ft. Előre nem látható költségek 500 ft. Egyebekre 100 ft. Összesen 2730 ft.

Magyar színház. Halmai Imre társulata karácsony másodnapján kezdi meg előadásait a „Nebántsd virág“ című új darabbal. Társulata jelenleg Halason játszik.

Új nagybirtokos. Fernbach József, Fernbach Balint nagybirtokos legidősebb fia, a kincstártól Kis-Sztapáron megvett egy 400 holdas területet 125 ezer forintnyi vételáron.

Zenta város monografiája. Zenta város képviselőtestülete, közelebb tartott közgyűlésében elhatározta a város monografiájának megírását s azzal Dudás Gyula zombori középkereskedelmi iskolai tanárt, jeles munkatársunkat, bízta meg.

Jó fogást tett a szabadkai rendőrség Janak Mihály ismert pozsonyi zsaroló személyében. A jó maradarat már átszállították a pozsonyi törvényszékhez.

Névmagyarosítás. Kreutzperger József jozefovai illetőségű, 6-kanisai lakos, vezetéknevét „Hegyi“-re magyarosította.

Szerkesztő-válság oka lett Pálmai Ilka Szabadkán. A „Szabadkai Közöny“ szerkesztőjének, Szendrei Imrénnek, ugyanis vissza kellett lépnie a lap szerkesztésétől a Pálmai vendégzerepléséről irt tárcája miatt, melynek hangja nem tetszett a szabadelvű pártkörnek. A pártbizottság már Szeghalmi Béla polgáriskolai tanárt bízta meg a lap vezetésével.

Gyászhir. Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik özv. Volf Teréz, volt zombori m. kir. postamesternőnek, folyó évi december hó 11-én reggeli 4 órakor, életének 80-ik évében, tüdőszélhűdésben történt gyászos kimúlását. A boldogulnak hült tetemei f. hó 12-én délután 4 órakor fognak a szt. Rókus sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise december hó 13-án d. e. 9 órakor fog a helybeli róm. kath. egyházban az Urnak bemutatni. Zomborban, 1889. évi december hó 11-én. Áldás és béke lebegjen a feledhetlen s gondos anyai porai felett! — Volf Sándor, mint fia. Gärtner szül. Volf Janka, mint leánya. Joksmann szül. Volf Izabella, mint leánya. Tailshauer szül. Volf Mária, mint leánya. Joksmann Kálmán, mint veje. Gärtner István, mint veje. Joksmann Aladár, mint unoka. A temetést Probójevits Mariska rendezi.

Hűtlen szolga. Miletics Iván bácskai földbirtokos, aki a napokban ment fel Budapestre, kedden jelentést tett a rendőrségnek, hogy szolgája, akit hazulról vitt fel magával, 200 forintját ellopta és megszökött. Csodálatosképen nem tud többet a saját eselédjéről, mint hogy Antalnak hívják.

A negyedmillió bünper tárgyalása már vége felé közeledik. Eddig a két főeseményvel együtt 22 esetet tárgyalt le a delegált szegedi bíróság. A bünperből a tárgyalás f. hó 10-iki anyagát képező két büntetlen kivül még két eset van hátra, úgy, hogy a tárgyalás f. hó 12-én véget ér. Egy elmaradt ügyben póttárgyalás lesz 13-án s így csak 14-én kerül a sor az összbüntetés mérvére vonatkozólag a vádindítványra s a védelemre. A zsványbánya néhány tagjának kisebb fegyveres rablókirándulásai voltak f. hó 10-én szőnyegen. A szegedi tanýokan 1888. május 23-án éjjel, Tóth Imre gazda tanýját kirabolták a tanyaház oldalának kiásásával. Az elrabolt érték 230 ft 50 kr. A tárgyakat Csonka Balint, Faragó József és Faragó Miklós kezén találták meg. A banda az ellopott tollat a martonosi ezresváltó orgazdnak, Lóvy Jakabnak adta el. A gyulafelelvi 22,000 forintos rablást beismerő Csonka Balint, ezt a kis dolgot tagadja, tagadja a két büntetése is, dacára annak, hogy a kezükön találtak meg a lopott tárgyak nagyrészét. A bizonyítási eljárás közben élesek viták fejlődtek ki Kalmár István, Balassa Armin ügyvéd és a közvádló között, végül pedig Hoskó ügyvéd azzal lepte meg a bíróságot, hogy értésére adta, hogy a két terhelt tanu, Faragó Márton és Vágó Katalin időközben valami rablási történetbe való részességért elfogta a csendőrség Szerb-Kereszturán. A kir. ügyész indítványára a bíróság elrendeli a két tanuak stírgöny útján való elővezetést f. hó 13-ára, a mikor a büntügy pótlólag fog tárgyalni. A f. hó 10-iki tárgyalás másik aprósága, egy Petrovics Szvetozár kárára elkövetett lopás, melyen Faragó József a tettes, a kinél a lopott tárgyakat megtalálták. Schmidt Imre lopás vétségében kéri vádlottat marasztalni. Hoskó ügyvéd védelmezte a vádlottat.

Baleset. Baján Latinovits István, városi végrehajtó a napokban a sikos járdán elesett s lábát törte. **Ó-morovica közügyek.** A f. hó 10-én megtartott községi képviselőtestület gyűlésén majdnem valamennyi tag jelen volt, nem is csoda, hisz oly időszakban élünk, midőn a jól bevett reggeli után erősebb a hang és derültebb a kedv, de meg a község érdekében szólni is kell ám a tárgyhoz, ha már a község bizalma az embert ily kiintető állásra megválasztotta, azaz, hogy többnyire maga-magát megválasztotta, korteskedvén hétszámra; mert mellesleg legyen mondva, nem hiszem, hogy van még egy község is az országban olyan, mint a miénk, ahol mindenki hivatva érzi magát arra, hogy akár az ország legvitálisabb dolgait elintézzze bölcsességével, lévén valamennyi bölcs és irástudó. Három fontos tárgya volt a mai gyűlésnek: 1. Topolya község átirata a telekkönyv elhelyezésére szükséges épület költségeihez való hozzájárulás iránt; 2. a távirának Bajmóktól Pacséron keresztül községünkbe való beállítására; 3. a felelős örök megfogadása. Topolya község átiratában esetelvény a telekkönyvnek a járás székhelyén való felállításának előnyeit, kifejti, hogy maga Topolya a vasútépítéshez megszavazott költség folytán csakis a leg-súlyosabb önmegterhelése mellett volna képes a szükséges épületnek saját erejéből való felmérésére, tisztelettel felhívja a járás többi községeit, hogy tekintse saját előnyüket, járuljanak hozzá a költségekhez. Először is szót emelt a minden lében kanál, Buruzs István, azzal indokolván éles hangon a kérvény elvetését, hogy ne akarjon senki a mi zsirukon gazdagodni, ha Topolya akarja a jövedelmet, viselje a terheket is. Utána Vojnits Dávid néhány szóban azzal indokolja a kérvény eljlesztését, mert tudomása szerint a kormány már elhatározta a telekkönyvnek Topolyára való áthelyezését, szükségtelen a költségekhez hozzájárulunk. Mang István, az előbbi szónokot pártolva, a topolyai átiratnak azon passzusára, „hogy a vasutal már úgy is annyira belemertültek az adósságba“ azt jegyzi meg, hogy ha mi vasutat kaphatnánk, szívesen költenénk, de hogy Topolya telekkönyvet kapjon, nincs ok hogy mi fizessünk. Ily okoskodások eléggé illusztálják némely képviselők belátását, a nép előnyét tekintve. De baj! ha így nem szavalnának, hová lenne népszerűségük! A második tárgya a távirada beállítására. Népünk, illetve képviselőink nagy része, mint minden kiadással járó újításnak, legyen az bármily tüdős, ennek is ellenére volt. De községi bíránk, Szezői Balint, továbbá Varjas Sándor és még néhány jobb belátású egyén, erélyes magatartása és józan felfogásának sikerült azon határozat hozatalát, hogy ha Pacsér községe felerészben hozzájárul a távirának Bajmóktól Pacsérig való kiépítéséhez, úgy községünk Pacsérral egyetemben kérelmezni fogja a távirada beállítását. Végre sikerülend ezen tüdős intézmény létesítése. A harmadik tárgya t. i. a felelős örök megfogadása vilá-

gatos. Ugyanis már évek hosszú sora óta bizonyos Csáti János volt a felelős ör társaival, ki nemcsak hogy ismer már községtünkben és a környéken minden legkevésbé veszélyes egyént, de mióta ör, községtünkben tetemes kár nem esett senkin s ha itt-ott történt is némi lopás, a kárvalott legott ki lett elégitve. Most Csáti és társaitól a 2400 frtnyi évi bért megígyelvén egy nihilista banda, melynek tagjai már évek óta mint a község rendezői ismeretesek, fellép örjelöltül és a képviselőtestület nem-hogy egyszerűen visszautasította volna, megengedi neki, hogy Csátiat az árlejtésen versenyeztesse. Csáti 700 frttal kevesebb évi bérrel ismét ör lett. A község megtakarított ugyan 700 frtot, de károsult erkölcsileg, midőn olyanokkal lépett alkuba, kik már eddigelő is elég galibát okoztak. — Miután a képviselőtestület szaváló tagjai a nagy argumentolásban elrekedtek, a gyűlés lassankint kimerítvén egy tárgyat, mint tagjait, feloszlott. (A vizontlátásig.) Figyelő.

Gazdátlan csikó. A kolluthi határban egy két-éves pej kanca csikó gazdátlanul találtott. Igazolt tulajdonosa folyó hó 13-ig a zombori szolgabírói hivatalnál átveheti.

Közlekedési akadály. Gombosról stírgönyzik nekünk tegnapi kelettel, hogy a gózkomp átkelése bizonytalan időre beszünttetett.

Felolvasás. Baján az ifjusági egyesület helyiségében a napokban Gróf Vilmos tanár a táviróról és a vasutról igen érdekes felolvasást tartott, melyet nagy-számu közönség hallgatott végig.

Csúszós járdák. A beállott fagy következtében a járókák oly sikosak, hogy életveszély nélkül alig lehet rajtuk járni. Jól tennék a házi urak, ha házuk elejét reggelenként behintenek fűrészpórral vagy hamuval, mielőtt valaki a lábát törí. Kérjük a kapitányságot figyelmeztesse erre plakátok és dobszó útján a háztulajdonosokat.

Beküldetett. Halmai szinígazgató az állami, megyei és városi tisztviselők részére kedvezményi jegyeket adott át Szilágyi Béla pénzügyi tisztviselőnek. A tisztviselők, kik erre reflectálnak, — az egész színi idény alatt, — forduljanak hozzá.

Névmagyarosítás. Herr Antal bajai illetőségű, fővárosi lakos, vezetéknevét „Havas“-ra magyarosította.

Szabadsághőseink. Sok ember hazafias szíve nagyot dobbant akkor, mikor e lapok mult havi számában olvasta, hogy az itt nyugvó szabadsághősök jeltené sirja nem sokáig lesz kóroval és csalánnal benőve, mert hát Szelenese külváros választópolgársága Mihelics Péter ur indítványára — a mihez a felsővárosiak és a bánátiak is csatlakoztak — egyhangulag elhatározta, hogy a megválasztandó városatyák a szokásos áldomásfizetés helyett inkább adakoznak 5—5 frtot a szabadsághősök emlékkövére. Azóta megtörtént a választás, megtartott egyhangulag az áldomás is, de a szabadsághősök... csak várjanak még 40 esztendő! Kik adakoztak eddig az emlékkőre? hol tőkésítették a 4—5 év óta begyűlt pénz? ki kezeli s folytatja a gyűjtést? Erre kérünk itt, a nyilvánosság előtt, határozott választ! Nem gyanúsítunk senkit, de aki közpénzt kezel, annak kötelessége a nyilvános beszámolás! Mert mi, kik e célra már öt év előtt adakoztunk, tudni akarjuk: kik adakoztak, mennyit adakoztak s mennyi még a hiányzó összeg, amire szükség van. Öt év előtt megjelent e lapok hasábjain, hogy e célra már 90 frton felül adakoztunk. Ezt senki sem meg nem cáfolta, sem a tőke kamatoztatásáról, hova fordításáról nem számolt be azok előtt, akik fillérekkel letették a kegyelet oltárára. Ha a gyűjtők még továbbra is csak szuszognak, továbbra is csak indítványozgatnak, akkor kár volt kezdeni, kár volt a szabadsághősök emléket megünnepelni. Lépjének elő a nyilvánosságra, forduljanak nyiltan a hazafias magyar közönséghez s akkor meg lesz pár hó alatt, amiért öök félévétől óta hiába sóhajtoztak — és tétlenkedtek. r. (Beküldetett).

Közgyűlés. A zombori korecsolyázó egyesület 1889. évi december hó 7-én a városháza tanácstermében közgyűlést tartott, mely alkalommal 1. Késmárky Béla egy-letli elnök az elmult korecsolya-évről a következőkben adja elő jelentését: Tisztelt közgyűlés! Az elmult korecsolyázó évad alatt egyelttünk a rossz időjárás miatt alig mutathatott fel valami nagyobb lendületet, úgy hogy egyeltenegy „jégünnepélyt“ sem rendezhetett; közbejött még Öfelsége Rudolf trónörökösnek halálesete, így a további ünnepek rendezése is elmaradt. Leszámitva a nagyobb kiadásokat, u. m.: „bódé“ beszerzése, „jégpálya“ fenntartása stb., egyelttünk pénztári állapot a mégis kedvező volt, amennyiben kitűnt hogy: az egylet pénztárában kezelt készpénz 40 ft 99 kr, takarékpénztári könyvecske szerint 400 ft, 1 drb Tiszszabályozási sors-jegy 114 ft 30 kr, az egylet vagyoni állapota 555 ft 29 kr tesz ki. A számvizsgáló bizottság a pénztár megvizsgálta és azt teljes rendben találta, miért is ajánlathat hozzá, hogy a pénztárnoknak a felmentvény megadható volna. Jakobtsits János pénztárnok részére a felmentvény megadatik. 2. Késmárky Béla egyletli elnök a maga, egy tisztársai nevében állásáról lemond. Mire korelőnök Késmárky Béla egyhangulag megválasztott. 3. Korelőnök az alapszabályok értelmében az elnök, alelnök, 11 választmányi és 10 női tiszteletbeli választmányi tagnak megválasztására hívja fel az egybegyűlteket. Egyben kéri magát ezen eddigi állásától felmentetni. Mire elnökül közfelkiáltással dr. Pilaszánovits Mátyás, alelnökül pedig Szemző Károly urak lőnek megválasztva. Választmányi tagokul: Csicsáky Mihály, Goeser Béla, Jakobtsits János, Koezkar Zsigmond, Késmárky Béla, Karvázy József, Mihályi Ernő, dr. Rátai József, dr. Széchenyi Tamás, Szeibold Károly, Staudacher József urak választottak meg. Tiszteletbeli női választmányi tagokul: Bábits Adél, Falcione Marika, Gallé Gizella, Jerkovits Zsófia, Késmárky Ilona, Lovich Aranka, Roheim Jenni, Sándor Örszike, Schneiderbauer Elza, Tessényi Vilma urhölgyek lelkes közfelkiáltással megválasztottak. 4. Dr. Pilaszánovits Mátyás elnök felhívja az egybegyűlt tagokat a számvizsgáló bizottság tagjainak megválasztására. Mire Putnik Rezső, Szlavy Elemér és Poppovits Mirkó urak megválasztottak. Végre Késmárky Béla volt egyletli elnöknek az egylet közlött lelkes és bizró fáradozásáért jegyzőkönyvileg köszönet mondatik, maga a gyűlés az elnök életése mellett véget ért.

A kereseti adó bevallása. Zombor sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy miután az 1888. évi 44. t. c. 11. és 12. §-ai rendelkezésénél fogva a III. oszt. kereseti adónak 1887—89. évi időszakra eszközölt kivétele a folyó év végével lejár s az 1890. évvel újabb három (3) évi kivételei időszak

veszi kezdetét. köteles kivétel §. a) c) pontjait évi január 15. bevallani azokon a kivételei időszakon 1887., 1888. é. adóköteles üzlet fenn nem állana, védelem bevallatába az üzleti k. a bevétel és kiad. Egyéb felvilágos. adóhivatalban ny. zók, miszerint az üzletük vagy has. bevallásukat a v. úrlapokon 1890. talnál okvetlenül hó 5-én. Dr. Cs. Cs.

Közvacska kir. városában let. hatósága által k. ber hó 19-én (est) a mellék helyiség. rendezték, mely Bodrogh vármegy. hivatik. — Midőn rosának nagyszám. az ételek, italok a közművelődési. közönségének nagy. Félreértések kike. meghívások sem. zöltetnek és remé. esekélységgel is. Családjegy: 2 ft. melyenként 2 ft. adakozás a jegy. napján este a pé. szónettel fogadtat. Kezdeté esti 8 or. Háromszó-teri old.

A pénzügy közelebb a köve. hozta: 1. A perfe. res akkor sem kö. feljegyzési jogot e. felfolyamodások. szére fölmerült g. rasztaltatott: az il. határozott bélyeg. nyok ingó vagyon. zökonyvek, a mely. sít kéri: bélyeg. rendelt és tényleg. kekamatadó tárgya. gyári termékeit kül. alat után kivett. tárból eredő jöve. 7. A közig. bizotts. visszaadása vége. tétel III. pontjában. 8. Ha kisebb polga. két mérföldnyire. ben fölmerült bélye. jelölt hanem a meg.

A MAGYAR

New-Havenbe tartózkodunk, míg lehetősé felültesen. nokot, kinyitottar. gyarok vagyunk, a. Ezt azért tettem, a. log; mert a vonat. az elkészült, azon. ut után jó helyhez. látgyiektől, mert ne. feleslegével együtt. zólni, mire ő erősen. dacára, hogy Páris. férje, mégis el kell. mert, mint mondá, a. melletti helyet, azon. teremtes volt s így. hol gyalogolni kell.

A Kupében g. s.-a.-újbelvi, Bartos. társaim voltak. Raj. ember és két angol. kezén a mutató új. látszott, mindjárt me. szolgált felvilágosít. pénzek franczia egy. hogy melyik hotelbe. nyörű volt, a szép. boltról tűző nap su. nem volt semmi ny. bogott, mely élénk vi. tavasz lett volna. A. ból állanak, alacsony. egymástól elválaszt. aratva A mezőkön. Eger vidékén utaztu. közép-magasságu hegy. a közbeeső városkál. szépek. — Az első nag. két mérföldnyire. Lor. az olasz házakra, fed. réppel van fedve. Me. uralkodik. Az egész. színű lombos fákkal. nagy kert közepén. szép, hegyes, erdő. fél óra múlva már m. déli részének egyes la.

veszi kezdetét, ezen adó nem alá tartozó valamennyi adóköteles kivétel nélkül tartozik az 1883. évi 44. t. c. 12. §. a) c) pontja értelmében a pénzügyminiszter által 1890. évi január 15. napjával bezárólag kitűzött határidőben bevallani azon tiszta jövedelmet, mely az 1890-92. évi kivetési időszak első évét megelőző 3 évben, vagyis az 1887., 1888. és 1889. évben, illetve amennyiben az illető adóköteles üzlet vagy foglalkozás még ennyi idő óta fenn nem állana, fennállása óta eléretett. Ezen tiszta jövedelem bevallásánál a bevallási iv nyers bevétel rovátába az üzleti kiadás, a tiszta jövedelem rovátába pedig a bevétel és kiadás közti bevételi többlet irandó be. Egyéb felvilágosítások a hivatalos órák alatt a városi adóhivatalban nyerhetők. Ennélfogva fellívatnak az adózók, miszerint a hivatkozott törvény 15. §. a) értelmében üzletük vagy haszonhajtó foglalkozásuk iránt jövedelembevallásukat a városi adóhivatalnál ingyen szereshetők úrlapokon 1890. évi január hó 15-ig a városi adóhivatalnál okvetlenül nyújtsák be. Zombor, 1889. december hó 5-én. Dr. Csihás Benő, polgármester.

Közvacsora a városházán. A Zombor szab. kir. városában létesítendő zeneiskolának a város törvényhatósága által kezelt alapja javára 1889. évi december hó 19-én (csütörtökön) a városháza nagytermében és a mellékhelyiségekben, táncsal egybekötött közvacsora rendeztetik, melyhez Zombor sz. kir. város és Bács-Bodrog vármegye áldozatkész közönsége szívesen megérkezik. — Midőn örömmel tudatjuk, hogy Zombor városának nagyszámú nemesszöv. hölgyei a közvacsoránál az ételek, italok és szivarok felszolgálására vállalkoztak, a közművelődési célt melegen ajánljuk e város és megye közönségének annyiszor tapasztalt nagylelkűségébe. — Felreértések kikerülése végett tisztelettel tudatjuk, hogy meghívások sem személyesen, sem írásban nem eszközöltek és reméljük, hogy mindenki lesz kegyes, habár csekélységgel is, a cél érdekében áldozni. — Belépődíj: Családjegy: 2 frt; személyjegy: 1 frt; karzatjegy: személyenként 2 frt. A bizottság által kért természetbeni adakozás a jegyváltást pótolja. Jegyek csak a közvacsora napján este a pénztárnál válthatók. Felülvezetések közszóval fogadtatnak és hirtelre nyugtáztatni fognak. Kezdeté este 8 órakor. — Feljárás a városháza Szent-Háromság-terei oldalán. Tisztelettel a végrehajtott bizottság.

A pénzügyi közigazgatási bíróság legközelebb a következő elvi jelentőségű határozatokat hozta: 1. A perfelvételi jegyzőkönyv bélyegét az alperes akkor sem köteles előlegezni, ha a felperes bélyegfeljegyzési jogot élvez. 2. Oly határozatok ellen intézett felfolyamodások, a melyekkel a gazda a cselédje részére fölmerült gyógyítási költségeket fizetésében elmarasztaltatott: az ill. díj. 13. t. IV. 14. pontjában meghatározott bélyegilleték alá esnek. 3. Ösztöndíj alapítványok ingó vagyona: illeték-egyenértékmentes. 4. Jegyzőkönyvek, a melyekben a csodálatosulmány megalkotását kéri: bélyegmentesek. 5. Kiskorúak neveltetésére rendelt és tényleg arra is fordított kamatjövdelem: tökélemtartó tárgyat nem képezi. 6. Ha a gyártulajdonos gyári termékeit külön raktárban árusítja el, a gyári vállalat után kivetett keresetadón felül, még külön a raktárból eredő jövedelem után is adót fizetni nem köteles. 7. A közig. bizottságnál levő beadványok mellékleteinek visszaadása végett benyújtott kérvények az ill. díj. 13. tétel III. pontjában megállapított bélyegilleték alá esnek. 8. Ha kisebb polgári ügyekben a peres fél képviselővel közvetlenül ügyvédjelöltet bízt meg: az e perben fölmerült bélyegilletékért első sorban nem az ügyvédjelölt hanem a megbízó fél felelős.

A MAGYAROK PÁRISI KIRÁNDULÁSA.

Saját tudósítónktól.

London.

(Folytatás.)

New-Havenben valamivel tovább egy negyedóránál tartózkodtunk, míg kofferjeinket megvizsgálták, ami meglehetősen felületlenül történt. En magam hittam a hivatalnokot, kinyitottam kofferemet, megmondtam, hogy magyarok vagyunk, alig nyult beléje, csak éppen ránézett. Ezt azért tettem, hogy minél gyorsabban menjen a dolog; mert a vonat már készen állott és fűtött, féltem az elkéséstől, azonkívül iparkodtam a keserves tengeri ut után jó helyhez jutni. Itt szándékosan elváltam Szilágyiektől, mert nem akartam a nagykarolyi zsidó orvos feleségével együtt utazni és Londonban esetleg kalauzolni, mire ő erősen számított, már csak azért sem, mert dacára, hogy Párisban előbb szálltam a kupéba, mint férje. mégis el kellett hagynom az ablak melletti ülést, mert, mint mondá, ő már előre lefoglalta a két, ablak melletti helyet, azonkívül nagyon kövér, nehezen mozgó teremtés volt s így vele sok időt veszítettünk volna, a hol gyalogolni kell.

A kupében gyorsan megismerkedtem Hadrával, s. a. újhelyi, Bartos budapesti piarista tanárral és Adriányi dévai erdőszelvényével, kik mindvégig hű utitársaim voltak. Rajtuk kívül ott ült még két angol ember és két angol nő. Az egyik angolt, kinek jobb kezén a mutató ujjá hiányzott, ki legbarátságosabbnak látszott, mindjárt megszólítottam, mindenre készségesen szolgált felvilágosítással, felírta noteszbe az angol pénznek francia egyenértékét, azonkívül megmondta, hogy melyik hotelben szálljunk meg. — Az idő gyönyörű volt, a szép vidék csak úgy ragyogott a kék égbőltről tűző nap sugaraiiban, a hirhéd angol ködnek nem volt semmi nyoma. Vonatunk szép rónavidéken robogott, mely élénk világozó színekben pompázott, mintha tavasz lett volna. A szántó földek hosszú, széles táblákból állanak, alacsony bokorsövényekkel s itt-ott nagy fákkal egymástól elválasztva. A gabna sok helyen már le volt aratva. A mezőkön sok csacsi volt látható, akár csak Eger vidékén utaztunk volna. A vidék nagyon kellemes, közepmagasságú hegyek, széles völgyekkel váltakoznak; a közbeeső városok, falvak nagyon kedvesek, tiszták, szépek. — Az első nagyobb állomás Croydon (Krojd) két mérföldnyire Londontól; házi nagyon emlékeztetnek az olasz házakra, fedelük mind nagyon alacsony és cseréppel van fedve. Meglepett a tisztaság és csín, mely itt uralkodik. Az egész határ tele van ültetve haragos zöld színű lombos fákkal. Ugy néz ki a város, mintha egy nagy kert közepén feküdnék. — Elhagyva Croydont, szép, hegyes, erdős vidéken haladtunk és körülbelül fél óra múlva már megpillantottuk az óriási világváros déli részének egyes házait.

Julius 16-ikán, kedden délután félegykor már Londonban voltunk. Csakhamar megérkezett az állomásra és gyorsan kiszállván, négyen elhelyezkedtünk egy füvegajtós kocsiiban, meghagyván a fiakkernek, hogy a Charing Cross-on (Csering Krosz-on) át a Leszter szkvérre (Leicester square-re) hajtsion, mely Londonnak egyik legszebb, legelegánsabb tere, nem messze a Trafalgar (Trefelgör) tértől, hol Nelson szobra és az angol nemzeti képtár hatalmas épülete áll.

Nem elég volt a halálos veszedelemmel járó tengeri utazás, újabb bajnak kellett még történnie. Kocsink az általunk megnevezett hotel helyett a mellette levő hatalmas „Hotel Europe“ (Hotel Jurp) elé hajtott, melynek udvarára egy keskeny utcán keresztül lehetett jutni. Az utcán robogó sok kocsi miatt, fordulás alkalmával, a mi kocsink velünk együtt felfordult, ajtó ablaka betörtött, és mi egyik a másikra esve, alig birtunk megmozdulni, legfelül volt Hudra barátunk nyomtatéknak, óriási, három mázsát nyomó testével. A nép gyorsan összefutott, fel akarták emelni a kocsit, de az teljes lehetetlenség volt, hisz négyen nyomtunk vagy nyolc mázsát. Még szerencse, hogy a lovak gyenge gépek voltak és nem luhatták el a kocsit. Nekem nagy erőlködéssel végre sikerült alulról kivergődnöm, az égne fordult füvegajtót kinyitnom és két szelére támaszkodva egy pillanat alatt kiugranom. Óriási néptömeg állott a kocsi körül larmázva, nevetgelve. Első dolgom volt a pakkok után nézni, melyeknek sehol semmi nyoma; rendőrt kiáltottam, az a hotel udvarába utasított; ott voltak már kofferjeink. Visszamentem az utcára a kocsihoz, éppen akkor mászott kiélle Hudra kövér barátunk, de óriási nagy hasa miatt sehogy sem bírt kijönni, a néptömeg rettenetesen kacagott, magam sem bírtam viszatartóztatni magamat a nevetéstől; valóban komikus látvány volt. Végre minden erejét összeszedve sikerült neki a keskeny kocsi ajtón kimászania. Szép arcu, magas férfi volt, méltó haragjában egy nagyot kiáltott a kacagó, larmázó népre, és az meghökkenve egy percre elcsendesedett. Most bevonultunk az udvarra, de a kíváncsi néptömeg velünk együtt be akart hatolni, ekkor ismerkedtünk meg, hogy hogy verekszik az angol. A hotel pinérei és szolgálói neki estek a népek a rácsos kapu bejáratánál, iszonyú harc fejlődött ki, mint a vadállatok ugy neki estek egymásnak, egyik boksz a másik után hullott, hol a mellre, hol az arca, végre sikerült a kaput becsukni. A szegény Hudrának karja fel volt hárítva az füvegajtó, nekem meg az ujjam vértzett, mindenkit ért valami baj, mikor kocsink felfordult. De legfőbb szenvedett a szegény kocsi; adtunk is neki három shilling helyett hatot (3 frt 60 krt). Mig így mutogatjuk egymásnak, hogy hol sebesültünk meg, előljön egész váratlanul Henneberg ügyvéd feleségével és azt mondja, hogy ok meg a kocsi tetejéről buktak le a lovak közé, de szerencsére nem történt semmi bajuk. Ő ugyanis az indóházban, mikor mi négyen már elhelyezkedtünk a kocsiiban, ült fel feleségével a tetejére, mert, egyáltalában nem ismervén London, oda akart szállni, ahová ő megyek. Végre felmentünk az emeletre. En Hadrával kaptam egy szépen butorozott, nagy szobát, mely négy embernek is elég lett volna. A hotel tulajdonosnőjével megegyeztünk, hogy mindegyikünk egy napra teljes ellátásért: szobáért, reggeliért, dezsőnéért és dinner-ért (esteli ebédért) egy paundot (pound) azaz: husz shillinget (12 forintot) fizet a boron kívül. Rendbe hozakodván, fél háromkor dezsőnéhez ültünk. Hoztak az asztalra először szálamit, utána jó sült halat, krumplit kolbászkal, sonkát, sajtot és végre fekete kávé. A vörösbort külön fizettük. Evés után négy óráig pihentünk, aztán nyakunkba vettük London óriási városát az általunk megállapított terv szerint. Utitársaim, kik kalauzolásomban előre megbiztak, a következők voltak: Hudra, Bartos piaristák, Adriányi erdősz, Henneberg és felesége Zomborból. Eppen eleget voltunk, hogy kényelmesen és egytérőleg mozoghassunk.

Valamennyien egy omnibusz tetejére ültünk, lehetőleg a kocsi mellé, ki itt-ott némi felvilágosítással szolgált. Egyelőre a főbb utcákat és a tengeri hajókat a docekban akartuk megnézni és onnan a Temzén, a város nyugati részében a folyó partján álló parlamenti épületig végig hajózni. Négy óra alatt a jó beosztás mellett sokat láttunk.

Mielőtt a részletekre átmennék, azt hiszem, nem lesz fölösleges, ha abból, ami Londonnak összképére vonatkozik, egyet-mást elmondok. — Az óriási város területi nagysága szélességben több, mint másfél mérföld, hosszúságban pedig három mérföld; utcáinak száma 7800. Van benne 528,794 ház, beleszámitva az 1400 templomot, 7500 sörházat és pálinkás boltot, 1700 kávéházat és 500 vendéglőt. Az öt millió lakos közt van 3000 szabó, 4000 cipész, 2800 pék, 2400 hentes, több mint 300,000 cseléd és 141,770 szegény, kik közül igen sokan még ma nem tudják, miből fognak élni holnap. Londonban több skót van, mint Skócia fővárosában, Edinburghban, több irlandi, mint Dublinban, több zsidó, mint Palesztinában és több római katolikus, mint Rómában. — London iskoláiba több, mint 400,000 gyermek jár. A közel 6 négyzet mérföld területű város, mely Párisnál ötször, Budapestnél huszszor nagyobb, a tulajdonképeni City-re (Sziti) és 27 kerületre oszlik, melyek összesen 59 képviselőt küldenek a parlamentbe. A Temze folyó (Thames, ejtsd: Temz) a várost hosszabban két részre osztja, melyek közül az éjszaki lejtősen emelkedik. Ebben a részben, a két félkörben kanyargó Temzének partjához közel a monumentális épületek emelkednek. Keletfelől a híres kereskedelmi docek (vizedencék) vannak, melyekben a nagy tengeri hajók állomásoznak, s mellettök az emeletes raktárak. A mögöttök levő városrészt a munkások lakják. Most következik a City (Sziti), a kereskedő negyede, mely Londinium név alatt már a rómaiak korában fenállott. A City-től nyugotra van a West-end, az angol arisztokracia palotáival, a Westminster apátsággal és az óriási terjedelmű Green (Grin) és Hyde (Hajd) parkkal.

A hosszú főutak egyhármaddal, sőt felényivel keskenyebbek a párisi bulvárdoknál és nincsenek két oldalt fákkal beültetve, csak a szabad terek, az ugynevezett square-ek (szkveer-ek). A házak, melyeknek száma a félmilliót meghaladja, csekély kivétellel, majdnem mind meszeletlenek, teglakockából építvék és háromnegyed részben világosbarna és sötétbarna színűek, komoly, majdnem komor kinézetű kölcsönözve az egésznek, mely egyszersmind a masszív, hatalmasnak, impozánsnak benyomását teszi. Monumentális épü-

letei bátran kiállják a versenyt Páris épületeivel, sőt a stílus, a nagyszerűség tekintetében felül is mulják, minő: a Parliament (parlament), a Westminster és a Szent-Pál-temploma. — A főutakon többnyire csak emeletes omnibuszok közlekednek. A nők, akár szókék, akár barnák, szép, fehérarcu, kedves, erőteljes alakok. — Az urak többnyire pirosarcu, erőteljes, izmos alakok; igen soknak a bajusza le van borotváltva, sőt még a szakálla is, csak kis barkót viselnek. Ruhájuk színe barna; a dandik (dandy) nadrágja szürke fehéres, rokkjuk azonban fekete. A londoni fiakkereknek (cabman, ejtsd: kebmén) nincs oly elegáns, ural kinézésök, testtartásuk, mint a párisiaknak, kik kivétel nélkül ciliindert hordanak, míg a londoniak többnyire kalapban vannak. És míg a párisi fiakkeres a többnyire nyitott kocsinak elején, a bakon ül, addig a londoni a hansomnak (henszöm-nek) nevezett fedett kocsinak hátulsó, emelkedettebb részén foglal helyet. A forgalom az egyes főutakon, mint teszem az Oxford-streeten, a Piccadilly-n (Pikkeidilin) élénkebb, mint Párisban. — A rendet a 14 ezer, fekete ruhába öltözött, fekete posztósikakos rendőr tartja fenn, kik igazi őrangyalai a londoni népek, mely őket lelkiismeretes és buzgó szolgálatiért tiszteletben tartja. Midőn a British Museum-tól (Britis Mjuzeum) a Szt-Pál-templom felé haladva a Newgate streetnek (Nyüéjt sztrit) másik oldalára át akartunk menni, a rendőr csak felemelte kezét, és a sok gyorsan robogó kocsi egyszerre megállott és a közönség kényelmesen átment a tulsó oldalra. Ha valami felvilágosításra szükségem volt, a legközelebb álló rendőrt szólítottam meg, kezemet kalapomhoz emelve, hasonlót tett ő is és a megszólítást mindig az „if you please“-zel (if ju pliz, ha önnek tetszik, tessék) kifejezéssel kezdtem, melyet a legutolsó emberrel szemben is kötelességünk használni, ha valami szívességre kérjük, ép úgy, mint Párisban a szilvulet (s il vous plait), mert ellenkező esetben ránk se hederitenek. En nekem kilenc napi párisi tartózkodásom alatt sose volt a fiakkeresekkel bajom, pedig ugyancsak sokszor vettem őket igénybe; mert a szilvulet-t sose hagytam el. — G. M. (Gelléri Mór) az Egyetértésben a párisi kiállításról közzölt tárcájában erősen kikelt a párisi fiakkeresek durvasága miatt; kellemtelensége aligha nem a szilvulet alkalmazásának elhanyagolása miatt történt. Ennek a körülménynek azért szenteltem több sort, mert nagyon fontos, hogy utazásunk alatt minél kellemesebben, minél jobb hangulatban töltsük minden percünket, annál is inkább, mert a haragvó lélek nem látja tisztán a dolgokat, azonkívül sok esetben fiakkeresünk egyszersmind felvilágosításokkal szolgáló kalauzunk is, kivel szemben alkalmazott udvariasságunk nem vesz kárba. Tehát Párisban akár milyen csekély kérésnél a szilvulet, Londonban az if ju pliz mindig a nyelvünkön legyen.

És most, t. olvasó, miután a város területi nagyságával, fekvésével, lakóinak számával és minőségével pár vonásban megismerttettem, csatlakozzál lélekben hozzánk és kövess utainkon, melyek a Temze és zaki partján fekvő városrészen keresztül fognak vezetni, melyben Londonnak ugyszólván valamennyi nevezetes épülete áll. Első utunk nagyrészen az általános benyomásnak megszerzése végett történik. Hotelünk, honnan kiindulunk, a városnak nyugoti, legelegánsabb részében, az ugynevezett Leicester square-en (Leszter szkvér-en) fekszik, mely nagyságra körülbelül a zombori szentháromság-terék felel meg, szép rácsosattal van körülveve, fiatal fákkal és szép virágágyakkal beültetve. Egyenesen délfelé tartva a közellevő Trafalgar (Trefelgör) tere értünk ki, melynek északi oldalát a National Gallery (Néjsnl Gelléri, nemzeti képtár) oszlopos homlokzatu, hatalmas épülete foglalja el. A tér közepén, mely valamivel nagyobb a zombori szentháromság- és városház-terénél, áll Nelson admirálisnak szobra, szerb-templom magasságú korintus oszlop tetején. A magas oszlop talapzatának négy oldalán az abukiri, kopenhágai, vincenti (venszan-i) és a trafalgari csatajelenetei láthatók. Alul Nelsonnak utolsó hadi parancsa olvasható: „England expects every man will do his duty.“ (Inglend ekszpeke evöri ember vil dú hiz gyüti. Angolország elvárja, hogy minden ember meg fogja tenni kötelességét!) — Az aszfaltozott tere a magas Nelson oszlopon kívül van három szobor, közöttök IV. György lovas szobra; a nemzeti képtárhoz közel pedig két szökököt. A pompás térnek keleti oldalát a St. Martin's in the Field, szép görög oszlopos ellécsarnokkal ellátott temploma zárja be. A Trafalgar-térről nem messze a félkörben lefelé kanyarodó Temze partján van a Charing Cross (Csering Krosz) vasuti pályabáz és ugyanily nevű hid, mely a város déli részébe nyúlik át. Innen délfelé, majdnem parallel a Temzével, vonul a Whitehall (Hvajthol) szép, széles utca, jobb oldalán impozáns miniszteriumi palatákkal. Ha még öt percig tovább megyünk, magunk előtt látjuk a Temze mellett a remek parlamenti épületet, közel mellette nyugotra a Westminster apátsági templomot, az aquareumot és egymásmögött nyugotfelé a James (Dsémz) Green (Grin) és az óriási terjedelmű Hyde (Hajd) parkot.

(Folyt. köv.)

Gabonaüzlet.

December hó 12-én.

Lefolyt üzlethetünk első felében a szilárd hangulat dacára a hozatal teljesen hiányzott, ellenben második felében, a beállt kedvezőbb időjárás következtében jelentékeny üzlet fejlődött ki. Jó vételkedv megfelelő kínálattal találkozott.

Multheti áraink változatlanul fentartották magukat.

Az árak:	
Buza 70—75 klgrig minőség szerint	6.60—7.30
Zab	6.60—6.80
Tengeri uj	3.90—4.20
„ csöves	2.40—2.50
Bab	5.50—6.—
Árpa	5.40—5.50
Köles	4.50—4.60
Kendermag	11.00—12.00

Naptár.
December.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
13 Pént.	Luca	Luca	10 Decem.
14 Szom.	Spiridion	Nikásius	2 Habakuk
15 Vas.	F 3 Adva	F 3 Ignác	3 A 27 Soph.
16 Hétfő	Etelka	Ananiás	4 Borbála
17 Kedd	Lázár	Lázár	5 M. Sabbas

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS**
Helyettesít: **BITTERMANN NÁNDOR.**
Laptulajdonos és kiadó: **BITTERMANN NÁNDOR.**

HIRDETÉSEK.

1470. szám.
kig. 1889.

Hirdetés.

Kis-Hegyes község elöljárósága részéről közhírré tétetik, miszerint a község tulajdonát képező nagykorosmai épület 1890. évi január 1-től három egymásután következő évre **f. évi december hó 15-én, illetve a második árverés december hó 22-én, mindenkor d. u. 3^{1/2} órakor** a község házában előleges negyedévi részletfizetés mellett haszonbérbe fog adatni. Bámultipénz 30 frt.

Kelt Kis-Hegyesen, 1889. évi december hó 11-én.
Czirák József, **Hermecz Pál,**
jegyző. esküdt.

6558. szám.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye ó-becsei járásához tartozó Petrovosszello községben megírt adójegyzői állásra pályázatot nyitok s felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy törvény szerint felszerelt és a szerb nyelv bírást igazoló kérvényeiket **folyo évi december hó 20-ig** hozzám benyújtsák.

Ezen jegyzői állással 500 frt évi fizetés és 9 kerületi láncc föld adoménese haszonélvezete van egybekötve. Ó-Becsén, 1889. december hó 2-án.

3-3

Gombos Béla,
főszolgabíró.

1147. szám.
1889.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróóság 1426/1888. számú végzése által a torsi takarékpénztár részvénytársaság, mint a budapesti bankkegyesület részvénytársaság jogutódjának javára Schmausz Ferenc volt torsi lakos ellen 3000 frt tőke, ennek 1886. évi január hó 18-ik napjától számított 6% kamatai és eddigi perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 450 frtra becsült 4 drb zombori kereskedelmi és iparbank 808., 809., 810. és 811. számú részvényeiből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 10463/1889. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Zomborban a városháza udvarán leendő eszközölésére 1889. évi december hó 27. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1889. évi december hó 11-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Karácsony és ujévre alkalmas ajándékok.

közeledő karácsonyi és ujévi ünnepek alkalmából ajánlom dúsan felszerelt raktáramat mindenféle **ajándék-cikkben,** u. m.:

Magyar és német díszművek, imakönyvek, ifjusági iratok, képeskönyvek, díszes levélpapírok, Fröbel-féle foglalkoztató eszközök, társasjátékok felnőttek és gyermekek számára, Richter-féle köépitőjátékok, karácsonyfa-díszek, albumok, emlékkönyvek, pénz- és szivartárcák, iskolatáskák, író-mappák sat. Olesó ujévi üdvözlétek a legdíszesebb kivitelben.

Selyem virágokkal díszített arckép-keretek különféle nagyságban, bámulatos olesó áron.

Kézimunkák montirozása a leggyorsabban eszközöltetik.

A midőn még a n. é. közönséget olesó és jó kiszolgáltatásról biztosítom, magamat kegyes pártfogásába ajánva, maradtam teljes tisztelettel

SCHÖN ADOLF,

könyvkereskedő Zomborban.

5-1

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen és gyorsan eszközöltetnek s kívánatra árjegyzékkel bérmentve küldetnek.

Karácsony és ujévre alkalmas ajándékok.

2910. szám.
kig. 1889.

Árverési hirdetmény.

Csonopla község elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Csonopla község 14376¹¹⁸³/₁₀₀₀ holdnyi határában az 1883. évi 20. t. c. 2. §-ában meghatározott 3471³⁴⁵/₁₀₀₀ holdnyi terület, levonása után fennmaradó 10905⁸³⁶/₁₀₀₀ holdnyi területen gyakorolható vadászati jog- és pedig külön a telecskai és külön a sáponyai területre nézve **folyo évi december hó 24-én délután 3 órakor** a község házában megtartandó nyilvános szóbeli árverésen 1890. évi január hó 1-től 1895. évi július hó 31-ig terjedő időtartamra haszonbérbe fog adatni.

Kiküldési ár 200 frt illetve 80 frt, mely összegek 10% a az árverés megkezdése előtt az árverezni szándékozók által bámultipénzül letendő.

A részletes bérleti feltételek Csonopla község elöljáróságánál megteudhatók.

Csonoplán, 1889. december hó 7-én.

Deák Andor, **Kopping Ferenc,**
jegyző. 4-2 bíró.

6950. szám.
kig. 1889.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye Ó-Palánka községében az tíresedésben levő s 500 frt fizetés és 100 frt lakbér javadalmazással rendszeresített segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat **f. évi december 31-ig** nálam benyújtsák.

Palánkán, 1889. december 2-án.

Csupor Gyula,
főszolgabíró.

3-1

Hirdetmény.

Ó-Kér község határában az 1883. évi XX. t. c. értelmében gyakorolható vadászati jog 6 évre, 1890. évi január 1-től 1895. évi december 31-ig terjedő időtartamra **f. évi december hó 22-én d. u. 2 órakor** Ó-Kér község tanástermében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek alulírott elöljáróságnál megteudhatók.

Ó-Kér, 1889. december 8-án.

Szmiha Kálmán, **Dietrich Fülöp,**
jegyző. 2-1 bíró.

2055. szám.
kig. 1889.

Árverési hirdetmény.

Alulirt község elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a község tulajdonát képező nagykorosmai épület 3 évi tartamra **1889. évi december hó 18-án d. e. 8 órakor** Keresztur község házában haszonbérbe adatni fog.

Árverezni kívánkozók az árverésre meghívotnak azzal, hogy a feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kereszturon, 1889. december hó 7-én.

Arnold Károly, **Dzsdzsár György,**
jegyző. 2-1 bíró.

1565. szám.
kig. 1889.

PÁLYÁZAT.

Mélykut községében a szolgaszemélyzet létszámához tartozó rendőrzetű állás betöltendő lévén, felhívotnak mindazok, akik ezen évi 360 frt fizetéssel javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy erkölcsi magaviseletük és esetleg eddigi alkalmaztatásukról szóló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket az alulírott községi elöljárósághoz **folyo hó 22-ig** nyújtsák be.

Ezen állásra csak kiszolgált katonai altisztek s olyanok pályázhatnak, akik a közbiztonsági szolgálatnál voltak vagy vannak alkalmazva.

Mélykuton, 1889. december 7-én.

Lajthay Benjámín, **Mikó Mihály,**
községi jegyző. 2-1 községi bíró.

331. szám.
1889.

Hirdetmény.

A titeli és szabályi járásk községi közös tulajdonát képező rétöldek kezelő bizottsága ezennel közhírré teszi, miszerint a kezelése alatt álló összes öblözetekre kiterjedő vadászati jogot 1890. évi január hó 1-től 1893. évi július hó 31-ig terjedő időtartamra nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe adja.

Az árverés a bizottság hivatalos helyiségében **Titelen 1889. évi december hó 30-án délelőtt 9 órakor** veendi kezdetét, melyre bérteni szándékozók ezennel tisztelettel meghívotnak.

Kelt Titelen, 1889. évi december hó 7-én.

Az elnökség.

Díszművek. - Társas játékok. - Emlékkönyvek. - Képes könyvek.

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok.

Ajánlom a nagyérdemű közönség szives figyelmébe dúsan felszerelt

könyv-, zenemű-, papir-, író- és díszműárú-kereskedésemet,

melyben: díszművek, imakönyvek, ifjusági iratok, képes könyvek, emlékkönyvek (Poésie), albumok a legdíszesebb kiállításban, luxus levélpapírok a legfinomabb kivitelben, igen díszes dobozokban. Legesinosabb kivitelű fémárúk, u. m.: íróasztal-felszerelés, egyes téntartatók, tollállványok, levélnehezékek, arcképkeretek, karácsonyfa-díszek stb. Író-mappák, szivar-, pénz- és levéltárcák, legfinomabb kiállításban, valamint általánosan kedvelt társas játékok, nagy készletben állanak a t. c. közönség választására.

Előfizetéseket elfogadok minden, bárhol és bárki által hirdett napi- és hetilapokra, valamint minden bel- és külföldi folyóiratokra, az eredeti árak mellett, hozataldij nélkül.

Zombor, 1889. december hó.
A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel
KOLLÁR JÓZSEF,
könyvkereskedő,

fúttca, Szemző Gy'u' ur házában, a Citronica mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek, kívánatra kimerítő könyv- és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ifjusági iratok. - Albumok. - Imakönyvek. - Iskolatáskák.

ELI
Egész év
Fél év
Negyed é
A lap sz
küldemén
nek, anya
donosa

Egyes szám

Zeneeg

felületesen va
mében azt hi
égboltja is te
ból varázs-da

Hej! pe
míg a gyerty
fog tetszeni
az ő boltozat

De volta
egész alapítv
azt gnyosau
abból bármi

Mindkett
tandó eszköz
tényezt van
hetet egy

hatja, hogy a
művelődéshez
mes kötelessé

De az egyház
dekében áll a
doljunk a m

mulattató szí
nagyobb előn
lehet, ha a z

az által az
szépségeit, i
litani, hogyha

sült akarattal
közös után, e

Nem ke
kárt hozhat,
hivott városi

hogy mindene
doskodunk é
irányos e tek

nagyban felé
dését és figye
jon ez uton a

gendő a cél e
sége a szerve

nítás, de egy
kedésem szeri
sület után lel

Bár hog
zönség képes
nyörködni, ar

ugy mint a tá
az izlés fejles
kultak a bécs

és egyéb zene
nőtték ki mag
nak, kik már

tettel viseltet
tüknl fogva ha
latára annyira

izgatottságuk
rem minden t
mások ellenke
vagy más má
mégis, Beetho
ásítástól leesi
gékonyáguk
tosságát felfo

Régen te
nak ingyen.
dozatkésztség
járt serdülő
gatni, a nélkül
lölük, de végre
értelem és való

Hanem e
magyar cigány
nincsen jogosu
Lavotta, Cser